

Kommunledningsförvaltningen
Raine Katajamäki
raine.katajamaki@enkoping.se

Kommunstyrelsen

Beredningens nuläge i ärendet Översyn av politisk organisation (KS2021/718)

Förslag till kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att tacka för informationen och lägga rapporten "Beredningens nuläge i ärendet Översyn av politisk organisation (KS2021/718)" till handlingarna.

Ärendet

Beskrivning av ärendet

Med utgångspunkt i kommunfullmäktigeberedningens *Slutrapport, Fullmäktigeberedning – Översyn av politisk organisation (KS2021/718)* beslöt kommunfullmäktige på sitt sammanträde den 13 maj 2022 att ge kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram beslutsunderlag för en rad olika uppdrag.

Enligt en preliminär tidplan skulle bland annat styrdokument som beskriver fullmäktigeberedningarna vara framtagna och utvärderingen av råden ske i december 2022. Beredningen av dessa beslutsunderlag är inte klar och av denna orsak har förvaltningen tagit fram en rapport gällande beredningsarbetets nuläge.

Beslutsunderlag

Rapport – Beredningens nuläge i ärendet Översyn av politisk organisation (KS2021/718), daterad 2023-01-25.

Tjänsteskrivelse, kommunledningsförvaltningen, 2023-02-06

Daniel Jansson-Hammargren
Kommundirektör
Enköpings kommun

Åsa Olsson
Kansli/utredningschef
Enköpings kommun

Beslutet skickas till:

Kommunfullmäktige, för kännedom.

Kommunledningsförvaltningen
Raine Katajamäki, punkterna 1–5 och 7–8
Anna Nilsson, punkt 6

Beredningens nuläge i ärendet Översyn av politisk organisation (KS2021/718)

Med utgångspunkt i kommunfullmäktigeberedningens *Slutrapport, Fullmäktigeberedning – Översyn av politisk organisation* (KS2021/718) beslöt kommunfullmäktige på sitt sammanträde den 13 maj 2022 att ge kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram beslutsunderlag för att:

1. en beredning för ungdomsfrågor och beredningar baserat på geografisk indelning tillsätts under kommunfullmäktige.
2. tillgänglighetsråd, natur- och friluftsråd och pensionärsråd utvärderas.
3. andra viceordförande införs i nämnderna.
4. antalet ledamöter och ersättare i nämnd ska vara minst nio men kan vara flexibelt uppåt.
5. politiker i kommunstyrelsen utses med ett tydligt samordningsansvar för ingående nämnder för områdena samhällsbyggnad, välfärd- och socialpolitik och utbildning med kultur och fritid.
6. kommunstyrelsen inför ett socialt hållbarhetsutskott.
7. upplevelsenämndens ansvarsområde gällande besöksnäring flyttas till kommunstyrelsen.
8. ansvar för utveckling av evenemang blir ett nytt område för kommunstyrelsen.

Enligt en preliminär tidsplan skulle bland annat styrdokument som beskriver fullmäktigeberedningarna vara framtagna och utvärderingen av råden ske i december 2022. Beredningen av dessa beslutsunderlag är inte klar och av denna orsak har förvaltningen tagit fram information gällande beredningsarbetets nuläge.

Punkt 1: Ungdomsberedningen och geografiska beredningar

Utifrån avstämningar genom kommunfullmäktiges gruppleddarmöte och i samråd med förvaltningens beredningsarbete har uppdraget under senhösten 2022 specificerats.

För det första ska ett vägledningsdokument tas fram för både permanenta och för tillfälliga fullmäktigeberedningar. Dokumentet ska fungera som en handbok och ska fungera som stöd i det praktiska arbetet då fullmäktige beslutar att tillsätta en kommunfullmäktigeberedning.

För det andra är planen att de nya beredningarna ska inledningsvis kopplas till vissa pågående projekt eller andra aktuella ärenden. Tanken är att införandet av beredningarna ska ske stegvis så att arbetsformerna kan utvecklas med tid och med hänsyn till kommunens ekonomiska resurser och tjänstepersonsresurser, med respekt för de kommunikativa insatserna som krävs och framför allt genom av att skapa tillit bland invånarna för beredningarnas arbetssätt och demokratisk funktion.

För att kunna göra detta ser kommunledningsförvaltningen ett behov av att ta fram en beskrivning av hur kommunfullmäktigeberedningarna bör fungera i förhållande till kommunens ordinarie ärendehanteringsprocesser, i förhållande till de nya formerna för medborgardialog som planeras att införas samt hur tjänstepersonsberedningen leds. Andra frågor som behöver klargöras är åtminstone följande:

- Beredningarnas namn och geografisk omfattning? I kommunfullmäktigeberedningens slutrapport gavs som exempel att beredningarna kunde heta Åsunda, Lagunda, Trögd, Fjärdhundra, Staden och Ungdomsberedning.¹ Speciellt med tanke på att Enköping är en tillväxtkommun med många nya inflyttade är det viktigt att ta i beaktande att många inte vet var de gamla kommunernas gränser har gått och indelningen i de geografiska beredningarna måste därmed kommuniceras synnerligen tydligt.
- Vilka frågor beredningarna ska arbeta med? Ärendena får inte vara färdiga när dem behandlas i beredningarna och beredningarna ska även

¹ Slutrapport 2022, s. 8.

tidsmässigt vara synkroniserade med kommunens ärendeprocesser och eventuella lagstadgade tidsfrister.

- En fullmäktigeberedning är ett eget organ som har som syfte att bereda ärenden som ska beslutas i fullmäktige. Eftersom nämnderna idag, via reglementen, har beslutanderätten över vissa frågor måste det ses över vilka frågor en fullmäktigeberedning kan bereda utan att ta över någon annan nämnds eller kommunstyrelsens mandat.
- I Slutrapporten konstaterades att det antagligen på sikt behövs en kombination av fasta och tillfälliga fullmäktigeberedningar.² Hur ska ansvaret fördelas mellan fasta och tillfälliga beredningar?
- Kommunen behöver skapa tydliga rutiner för återkoppling avseende de förslag som är framlagda av fullmäktigeberedningarna.
- Omfattningen av det tjänstepersonsstödet som arbetet i beredningarna förutsätter och i vilken form?
- Förutom tjänstepersonsstödets personalbudget, hur mycket ekonomiska resurser beredningarna bör i övrigt tilldelas för driftverksamheten?
- Vilka digitala lösningar beredningarna kan använda sig av och vilka av dessa är ändamålsenliga samt resurseffektiva?
- Vilka föreningar eller enskilda invånare ska få en plats i dessa beredningar och hur ska dessa medlemmar från civilsamhället utses?
- Hur ska fullmäktigeledamöter utses till dessa beredningar? Varje fullmäktigegruppering får utse en representant?
- Vem leder ordet under beredningarnas möten och i övrigt leder beredningsarbetet mellan möten?
- Ska beredningarnas möten vara öppna för alla och vem i så fall har yttranderätt?
- Idén med fullmäktigeberedningarna bygger delvis på att kommunen ska fånga in invånarnas vardagskunskaper. Risker finns att istället för att erbjuda en möjlighet till inflytande för de personer som i dagsläget inte hörsammas i kommunen blir beredningarna ytterligare plattform för inflytande för nätverk och föreningar som redan nu har en vana att göra påverkningsarbete och intressebevakning. Beroende på beredningarnas arbetsformer är det också möjligt att vissa personer inte vågar eller vill delta i en offentlig debatt även om de ändå skulle önska bidra till utvecklingen av kommunen med sina idéer och förslag. Ifall

² Slutrapport 2022, s. 10.

beredningarna ska hålla öppna möten så är det väldigt viktigt hur mötesstrukturen är planerad.

- Konsekvenserna av att beredningarna tillsätts behöver också analyseras utifrån hur förslaget påverkar kommunens sammanhållning som helhet. Geografi är bara ett av kriterier som skiljer kommuninvånarna från varandra och denna reform får inte bidra till att "ni och vi" -tänkandet förstärks inom kommunen. Syftet med reformen är tvärtom att kommuninvånarna känner större delaktighet med kommunens utveckling som helhet.

Punkt 2: Utvärderingen av tillgänglighetsråd, natur- och friluftslivsråd och pensionärsråd

Enligt rådets ikraftvarande arbetsordningar ska råden utses för kommunstyrelsens mandatperiod oberoende av om råden utvärderas eller ej. Av denna orsak har nomineringsförfarandet för de nya råden inletts i slutet av år 2022 så att nya råd kan utses i enlighet med gällande regelverk. Planen är att råden fortsätter sitt arbete i enlighet med de gällande arbetsordningarna tills något annat beslutas.

Vad gäller arbetet med att utvärdera råden har det konstaterats i kommunfullmäktigeberedningens slutrapport att:

"Dagens hemvist under kommunstyrelsen kan ses över. Det bör utredas, med undantag av det finska samrådet, om och på vilket sätt de geografiskt baserade beredningarna kan säkerställa att de perspektiv som råden idag ska belysa omhändertas i de nya beredningarna."³

De råden vars mandatperiod nu tog slut har i enlighet med vedertagen praxis gjort utvärderingar över den gångna mandatperioden, men mot bakgrund av fullmäktigeberedningens slutrapport ska en annan typ av utvärdering göras i förhållande till det som kommunfullmäktige kommer att besluta kring de geografiska fullmäktigeberedningarna och ungdomsberedningen. Det ska också undersökas huruvida de nya fullmäktigeberedningarna – till viss mån eller helt och hållet – kan överta rådets uppgifter.

Med hänsyn till omfattningen av det arbetet som måste göras med fullmäktigeberedningarna är det inte sannolikt att rådets funktion kommer att

³ Slutrapport 2022, s. 11.

ändras under den pågående mandatperioden. Eftersom råden kommer att arbeta under den kommande fyraårsperioden är det önskvärt att råden föreslår inför kommunstyrelsen nu i början av mandatperioden sådana ändringar i rådets arbetsordningar som råden anser att behöver göras.

Punkt 3: Andra viceordförande införs i nämnderna

Kommunstyrelsen har 2022-11-29 genom § 213 beslutat att remittera ändringar i nämndreglementen till respektive nämnd. Remiss ska ha inkommit till kommunstyrelsen senast den 24 februari 2023 varefter remissvaren tas i beaktande och ett slutgiltigt förslag skickas genom kommunstyrelsen till kommunfullmäktige. Enligt den preliminära tidsplanen kan kommunstyrelsen behandla ärendet på sitt sammanträde den 14 mars 2023 så att kommunfullmäktige kan fatta sitt beslut i ärendet på sitt sammanträde den 3 april 2023.

Punkt 4: Antalet ledamöter och ersättare i nämnd ska vara minst nio men kan vara flexibelt uppåt

Samma förfarande som för punkt 3 (se ovan).

Punkt 5: Politiker i KS utses med ett tydligt samordningsansvar för ingående nämnder för områdena samhällsbyggnad, välfärd- och socialpolitik och utbildning med kultur och fritid

I kommunfullmäktigeberedningens slutrapport konstaterades följande:

”Kommunstyrelsens strategiska ansvar behöver tydliggöras i nämndövergripande frågor. Detta innebär att kommunstyrelsen behöver öka sin förmåga att samordna frågor som spänner över flera nämnder. För att kommunstyrelsen ska ha förutsättningar till detta föreslås att en utsedd politiker får ett samordningsansvar för områdena samhällsbyggnad, välfärd/socialpolitik samt utbildning med kultur och fritid. Förslagsvis utgörs dessa av ordförande i plan- och exploateringsutskottet, socialt hållbarhetsutskott och ordföring för utbildning- och arbetsmarknadsnämnden. Även opposition kan om så

önskas utse motsvarande politiker för samordning inom respektive område.”⁴

Planen är att socialt hållbarhetsutskott tillsätts först. Senast i samband med att samordningsansvariga ska utses ska även arvodesstadgan uppdateras och själva uppdraget för de samordningsansvariga specificeras.

Punkt 6: Kommunstyrelsen inför ett socialt hållbarhetsutskott

Med stöd av Mälardalens universitet genomförs just nu en förstudie om vilket förändringsbehov som Enköping som koncern står inför när det handlar om insatser inom social hållbarhet. Under hösten 2022 har workshops hållits med olika målgrupper och en slutrapport från forskarna är planerat att ges på Kommunstyrelsen 14/3 2023.

Rapporten kommer även presenteras för de personer som deltagit i workshops under hösten 2022.

Kommunledningsförvaltningen planerar att för Kommunstyrelsen under 2023 föreslå förändringar som behöver komma på plats för att tillgodose de behov som förstudien visat. I detta arbete vägs Kommunfullmäktigens långsiktiga plan 2024–2027 in. Kommunstyrelsen får utifrån dettas underlag fatta beslut om fortsatta åtgärder på kort och lång sikt. Ambitionen är att hitta några åtgärder som kan startas snabbt och att synliggöra framdriften i dessa tydligt.

Parallellt med arbetet att ta fram förslag till förändringar planerar kommunledningsförvaltningen att under våren i dialog med kommunstyrelsens presidie ta fram förslag mål, syfte, ramverk och konsekvenser för inrättandet av ett socialt hållbarhetsutskott. En målsättning är att utskottet ska vara i bruk under hösten 2023.

I kommunfullmäktigeberedningens slutrapport konstaterades följande:

Kommunstyrelsen bör ansvara för de strategiska frågorna när det gäller integration och arbetsmarknad. Genom att införa ett utskott underlättas kommunstyrelsens roll att samordna och leda utvecklingen inom

⁴ Slutrapport 2022, s. 13.

området. Tänkbart är också att sociala utskottet har ett utvecklingsansvar för de sociala skyddsnäten.

Detta betyder inte att det blir förändringar i det operativa ansvaret. Ansvariga nämnder för Joar Socia, jobbcentrum och kommunens aktivitetsansvar, KAA, förblir oförändrat. Utskottet ska ha sitt fokus på integration, de som är längst ifrån arbetsmarknaden men också matchningsfrågor vid exempelvis etableringar. På förvaltningssidan finns ett stort behov att synka skola-soc-näringsliv för att kunna ge ett adekvat tjänstepersonsstöd till utskottet.⁵

Punkt 7: Upplevelsenämndens ansvarsområde gällande besöksnäring flyttas till KS

Uppdraget innebär att en omdisponering av rambudget och en ändring av kommunstyrelsens och upplevelseförvaltningens reglemente ska beslutas av kommunfullmäktige. Beredningen pågår och enligt den preliminära tidtabellen skulle kommunfullmäktige kunna fatta dessa beslut under våren 2023 förslagsvis i samband med att den kommunövergripande ändringsbudgeten behandlas av fullmäktige.

Punkt 8: Ansvar för utveckling av evenemang blir ett nytt område för kommunstyrelsen

I dagsläget finns ansvaret inte skrivet i något reglemente och därför måste en ny skrivning föreslås till kommunstyrelsen reglemente. Sakligt hör detta ärende ihop med det föregående uppdraget i punkt 7 gällande flytt av ansvarsområde för besöksnäringen och av denna orsak kommer förslaget i punkt 8 att läggas fram i samband med att förslaget i punkt 7 läggs fram.

⁵ Slutrapport 2022, s. 13.